

педагогічними умовами, які сприяють формуванню здорового способу життя, мотиваційно-ціннісного ставлення до збереження та зміцнення здоров'я дітей є: – суб'єктивний показник – врахування особистісного фактора, який відіграє особливу роль у формуванні культури здорового способу життя; – організація навчально-виховного процесу шляхом удосконалення змісту освіти за допомогою включення системи здоров'язберігаючих знань і умінь; – необхідність зосередження зусиль на формуванні відповідного ставлення з боку суспільства до навчальних закладів різного рівня як таких, що мають на меті, поряд із іншими завданнями, навчити дітей бути здоровими; – краще розвивати профілактичну роботу серед молоді [1].

Завдання вчителя – допомогти дітям максимально реалізувати свої здібності й таланти. А для цього їм треба бути здоровими, тобто щоденно піклуватися про здоров'я, наполегливо працювати над собою. І тому саме вчитель має сумлінно виконувати благородну історичну місію – вчити й виховувати нові покоління громадян України – генофонд української нації.

Отже, розв'язання проблеми збереження і зміцнення здоров'я всіх учасників освітнього процесу в сучасних умовах інтенсифікації навчання можливе шляхом формування здоров'язбережувального простору. Здоров'язбережувальні технології навчання і виховання школярів мають забезпечити високий рівень психосоматичного здоров'я, розумової працездатності, формувати мотивацію до ведення здорового способу життя та виховувати високу культуру здоров'я.

Список використаних джерел

1. Бережна Т. Школа сприяння здоров'ю. Мода чи веління часу? / Т. Бережна // Директор школи. – 2006. – № 47. – С. 22.
2. Іванова Л.І. Підготовка майбутніх вчителів з позицій здоров'язбережувальної освіти / Л.І. Іванова, Л.П. Сущенко // Реалізація здорового способу життя – сучасні підходи / за заг. ред. М.Лукачченка, Ю.Шкрєбтія, Е.Боляха, А. Матвєєва. – Дрогобич : КОЛО, 2005, – с. 489–493.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: Плеяди, 2017. 206 с.
4. Нова українська школа / Концептуальні засади реформування середньої школи. Упоряд. Гриневич Л., Елькін О., Калашнікова Світлана та ін. К.: 2016. 34 с.

ФЕРШАЛ Д.В.,
ЛАВРЕНОВА М.В.,
Мукачівський державний університет, Україна

РОЛЬ І МІСЦЕ ІНТЕГРАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Одним з найголовніших завдань сучасної української школи є всебічний розвиток та виховання особистості через формування в учнів бажання і вміння вчитися, повноцінних мовленнєвих, читацьких, обчислювальних умінь і навичок відповідно до пізнавальних можливостей дітей молодшого шкільного віку. Теоретики і практики початкового навчання постійно шукають нові шляхи удосконалення навчально-виховного процесу. Таким шляхом є проведення уроків на основі інтеграції матеріалу.

Поняття «інтеграції» має загальнонауковий зміст і часто використовується у дидактиці. У загальнонауковому аспекті «інтеграція» – це процес взаємопроникнення, ущільнення, уніфікації знання, який проявляється через єдність з протилежним йому процесом розчленування, розмежування, диференціації [1, 3].

Ідея педагогічної інтеграції, на думку дослідників, не є новим явищем у вітчизняній педагогіці. Особливості інтегративного змісту в початковій загальній освіті досліджувало багато вчених, зокрема: Н.Бібік, О. Беляєв, М.Вашуленко, Л.Варзацька, В.Паламарчук, О.Савченко та інші.

В Україні принцип інтеграції проголошений основним принципом реформування освіти поряд з принципами гуманізації та демократизації. У Новому Державному стандарті початкової освіти наголошується, що на підставі базового навчального плану може здійснюватися повна або часткова інтеграція різних освітніх галузей, що відображається в освітній програмі і навчальному плані закладу загальної початкової освіти. Зміст природничої, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, технологічної, інформатичної освітніх галузей у початковій школі інтегрується в різній комбінації їх компонентів, утворюючи інтегровані предмети і курси, перелік і назви яких зазначаються в освітніх програмах і навчальних планах. Інтеграція ґрунтується на засадах компетентісного підходу, поняття міжпредметна компетентність визначається як здатність учня застосувати щодо міжпредметного кола проблем знань, умінь, навичок, способів діяльності та ставлення, які належать до певних навчальних предметів і предметних галузей. В ньому підкреслюється, що теми для навчання в рамках інтегрованих курсів можуть обирати як вчитель, так і діти. Інтегрований курс «Я досліджую світ» охопить (повністю або частково) 7 освітніх галузей. Окремими навчальними предметами залишаються «Мова», «Математика», «Іноземна мова», «Фізкультура», «Мистецтво» [2].

Інтеграція в навчанні дає змогу учням:

- полегшити процес засвоєння знань;
- аналізувати навчальну інформацію, творчо підходити до засвоєння навчального матеріалу;
- навчитись формулювати власну думку, правильно її виражати, доводити свою точку зору, аргументувати й дискутувати;
- моделювати різні соціальні ситуації і збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації;
- слухати іншу людину, поважати альтернативну думку, прагнути до діалогу;
- вчитися будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати, шукати компроміси;
- знаходити спільне розв'язання проблем, розвивати навички проектної діяльності, самостійної роботи, виконання творчих робіт.

Можливі різні форми інтеграції знань: повне злиття навчального матеріалу в єдиному предметі, тобто інтеграція за змістом (тематичний підхід), інтеграція на рівні способів дій (навичок) (діяльнісний підхід).

Інтеграція за змістом, тобто за тематичним підходом можуть інтегруватися такі предмети: математика з арифметикою, початки алгебри та геометрії; навчання грамоти: мова, література; природознавство може охоплювати такі предмети: астрономію, екологію, економіку, зоологію, ботаніку, анатомію, географію; мистецтво інтегрується з образотворчим, музичним, декоративно – прикладним, танцювальним. Наприклад, тема: «Першоцвіти» розглядається на уроках української мови і читання, математики, природознавства і мистецтва [2, 3].

Інтеграція на рівні способів дій (навичок) (діяльнісний підхід) надає можливість зв'язати зміст двох або більше предметів у межах однієї теми дослідження і називаються вони міжпредметними зв'язками. Міжпредметні зв'язки можуть бути горизонтальними або вертикальними. Горизонтальна міжпредметні зв'язки характеризуються вивченням поняття на уроках різних предметів впродовж деякого часу (неодночасно). Наприклад, на уроках природознавства досліджують, як виготовляють папір, на уроках української мови проводиться словникова робота – зі словом папір, на уроках трудового навчання виготовляють різні іграшки з паперу. Вертикальні міжпредметні зв'язки характеризуються вивченням поняття на одному уроці або в один часовий проміжок на різних уроках із використанням навчального матеріалу з різних предметів. Наприклад, на уроці з літературного читання вивчається вірш про річку, на уроці образотворчого мистецтва – малюють водні рослини, на уроках української мови вивчається правопис власних назв і, нарешті, на уроках природознавства вивчається тема водойми України [3].

Отже, використання інтеграційного підходу у початковій освіті сприяє формуванню у молодших школярів цілісної картини світу, розвитку системного мислення, здатності сприймати предмети і явища різнобічно, системно, дає можливість формувати в учнів якісно нові знання, уміння переносити та узагальнювати знання з різних предметів.

Список використаних джерел

1. Лавренова М.В. Інтеграція змісту початкового навчання: виклики часу / М.В.Лавренова, О.М.Фенцик // Zbiór artykułów naukowych z Konferencji Międzynarodowej NaukowoPraktycznej (on-line) zorganizowanej dla pracowników naukowych uczelni, jednostek naukowo-badawczych oraz badawczych z państw obszaru byłego Związku Radzieckiego oraz byłej Jugosławii. (30.11.2017) – Warszawa, 2017. – Str. 169-172.
2. Новий Державний стандарт початкової загальної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF>
3. Ніколенко Л. Нова українська школа: інтеграційний підхід у початковій загальній освіті / Л.Ніколенко. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/709952/1/%D0%9D%D1%96%D0%BA%D0%BE>

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>